

Ministarstvo znanosti i obrazovanja
Agencija za odgoj i obrazovanje
Hrvatsko društvo klasičnih filologa
Institut Latina & Graeca

ZAPORKA NATJECATELJA:

--	--	--	--	--	--

ŽUPANIJSKO NATJECANJE IZ LATINSKOG I GRČKOG JEZIKA

u kategoriji

LATINSKI JEZIK

za

GIMNAZIJE

Ostvareni i maksimalni broj bodova:

I. Prijevod:

	18
--	----

II. Razumijevanje:

	7
--	---

III. Gramatika:

	15
--	----

IV. Civilizacija

	10
--	----

Ukupan broj bodova:

	50
--	----

Županija: _____

Članovi županijskog povjerenstva:

1. _____
2. _____
3. _____

16. veljače 2024.

I. PRIJEVOD

Prevedi tekst uz pomoć rječnika i komentara.

Gaius Plinius Secundus Maior

Rimski povjesničar Plinije Stariji u svom djelu Naturalis historia ili Prirodoslovlje piše o umjetnosti Grka i Rimljana navodeći najslavnije kipove i majstore koji su ih izradili, a koji su se u njegovo vrijeme mogli vidjeti na važnim mjestima Grčke i Rima...

Ante omnes autem in admiratione fuit Solis colossus Rhodi¹. Factitavit colossos et Italia. Videmus certe Apollinem stare in templo² Augusti quinquaginta pedum a pollice, in dubio est aere³ mirabiliorem an pulchritudine. Fecit et Sp. Carvilius⁴ Iovem, quem in Capitolio esse audivimus. Scimus Phidiam Iovem Olympium ex ebore⁵ quidem et auro fecisse, quem nemo aemulatur, et ex ebore aeque Minervam, quam in Parthenone⁶ stantem narrant. Praxitelem quoque ex aere pulcherrima opera fecisse notum est.

KOMENTAR:

---

¹ **Rhodi** = na Rodosu

² **templo** – v. im. templum, -i, n. - hram

³ **aere** = po mjedi

⁴ **Sp. Carvilius** = Spurije Karvilije

⁵ **ebore** – v. im. ebur, eboris, n. – bjelokost, slonovača

⁶ **Parthenone** – v. im. Parthenon, -is, m. – Partenon (hram na atenskoj akropoli)

maks. 18

This image shows a full page of primary-ruled paper. It features multiple sets of horizontal lines designed for handwriting practice. Each set consists of three lines: two dashed lines for ascenders and x-height, a solid middle line for the baseline, and another dashed line for descenders. These sets are repeated down the page, providing ample space for practicing letter formation and alignment. The margins are consistent throughout the document.

II. RAZUMIJEVANJE TEKSTA

Ovaj dio teksta ne trebaš prevoditi, nego ga pokušaj razumjeti i odgovoriti na postavljena pitanja u ovom dijelu testa!

U ovome tekstu Plinije nabraja još neke antičke skulptore, uglavnom Grke i njihova slavna kiparska djela, ali i poneke rimske careve kojima su se njihova djela jako svidjela:

Lysippum¹ negant **ullius**² fuisse discipulum, qui dixit se in arte naturam **imitari**³. Plurima **signa**⁴ fecit, inter quae **destringentem se**⁵, quem **Marcus Agrippa**⁶ ante thermas suas **dicavit**⁷, mire gratum Tiberio principi⁸. Fecit et **Alexandrum Magnum**⁹, quam statuam inaurari **iussit**¹⁰ Nero princeps. Idem fecit Hephæstionem, Alexandri Magni amicum, quem **quidam**¹¹ **Polyclito**¹² adscribunt.

1. Što kažu za Lizipa?

- a) da je bio nečiji učenik
- b) da je bio dobar učenik
- c) da je bio loš učenik
- d) da nije bio ničiji učenik

	maks. 1
--	---------

2. Tko je rekao da Lizip u umjetnosti oponaša prirodu?

- a) Lizipov učenik
- b) Lizip
- c) nitko
- d) svi

	maks. 1
--	---------

3. Što je Marko Agripa posvetio ispred svojih termi?

- a) kip apoksiomena
- b) kip cara Tiberija
- c) kip Lizipa
- d) svoj vlastiti kip

	maks. 1
--	---------

¹ **Lysippum** – v. im. Lysippus, -i, m. – Lizip (ime grčkog kipara)

² **ullius** = ičiji

³ **imitari** – v. gl. imitor 1. - oponašati

⁴ **signa** – v. im. signum, -i, n. - kip

⁵ **destringentem se** = apoksiomena (sportaša koji se struže i čisti)

⁶ **Marcus Agrippa** = Marko Agripa, rimski državnik i vojskovođa

⁷ **dicavit** – v. gl. dico 1. – posvetiti postavljanjem

⁸ **principi** – v. im. princeps, -cipis, m. - car

⁹ **Alexandrum Magnum** = Aleksandra Velikoga

¹⁰ **iussit** – v. gl. iubeo 2. iussi, iussum - zapovijedati

¹¹ **quidam** = neki (ljudi)

¹² **Polyclito** – v. im. Polyclitus, -i, m. – Poliklit (ime grčkog kipara)

4. Što je caru Tiberiju bilo posebno drago?

- a) Agripin kip
- b) Agripine terme
- c) Lizipov kip
- d) kip apoksiomena

	maks. 1
--	---------

5. Car Neron zapovjedio je da se kip Aleksandra Velikog:

- a) izradi
- b) posveti
- c) pozlati
- d) uništi

	maks. 1
--	---------

6. Koja od navedenih osoba nije Rimljanin?

- a) Hefestion
- b) Marko Agripa
- c) Neron
- d) Tiberije

	maks. 1
--	---------

7. Koji od Lizipovih kipova neki pripisuju Poliklitu?

- a) Aleksandra Velikog
- b) Hefestionova prijatelja
- c) Nerona
- d) prijatelja Aleksandra Velikog

	maks. 1
--	---------

	maks. 7
--	---------

III. GRAMATIKA

1. Kako zamjenica *nemo* glasi u genitivu singulara?

- a) nemini
- b) nulli rei
- c) nullius

	maks. 1
--	---------

2. Kako se rimskim brojem označava broj *quingaginta*?

- a) C
- b) D
- c) L

	maks. 1
--	---------

3. Kako glasi oblik *fecisse* u istom stanju u futuru?

- a) *facturus esse*
- b) *factum iri*
- c) *facere*

	maks. 1
--	---------

4. Kako glasi sintagma *pulcherrima opera* u istom padežu (vidi 1. tekst), ali drugom broju, ako je pridjev u komparativu?

- a) *pulchriorem operam*
- b) *pulchriores operae*
- c) *pulchrius opus*

	maks. 1
--	---------

5. Kako glasi rečenica *Videmus Apollinem stare* ako oba glagola prebacimo u istom stanju u prošlost?

- a) *Videramus Apollinem stare.*
- b) *Vidimus Apollinem stetisse.*
- c) *Vidistis Apollinem staturum esse.*

	maks. 1
--	---------

6. Kako oblik *plurima* (vidi 2. tekst) glasi u pozitivu, ako se zadrži isti rod i padež?

- a) *mala*
- b) *magna*
- c) *multa*

	maks. 1
--	---------

7. Kako glasi komparacija priloga *mire* (= *divno*)?

- a) *mire, mirabilius, mirabilissime*
- b) *mire, mirabilius, mirabilissimus*
- c) *mire, mirabilior, mirabilissime*

	maks. 1
--	---------

8. Kako izraz *mirabilioem pulchritudine* glasi u množini, ako zadržimo iste padeže?

- a) *mirabilioris puchritudinibus*
- b) *mirabiliores pulchritudinibus*
- c) *mirabiliores pulchritudinis*

	maks. 1
--	---------

9. Koliko ima akuzativa s infinitivom u prvom tekstu?

- a) četiri
- b) pet
- c) šest

	maks. 1
--	---------

10. Kako glasi rečenica *Praxiteles pulcherrima opera fecit.* ako je prebacimo u istom vremenu u pasiv?

- a) *Pulcherrima opera a Praxitele facta erant.*
- b) *Pulcherrima opera a Praxitele facta est.*
- c) *Pulcherrima opera a Praxitele facta sunt.*

	maks. 1
--	---------

11. Kako glasi oblik *dixit* u pluskvamperfektu, ako se zadrži isti način, lice, broj i stanje?

- a) *dixerat*
- b) *dixerit*
- c) *dixerunt*

	maks. 1
--	---------

12. U koju skupinu glagola ubrajamo glagol *aemulor* 1.?

- a) deponentni glagoli
- b) semideponentni glagoli
- c) nepravilni glagoli

	maks. 1
--	---------

13. Kako bi u hrvatskome prijevodu glasio antonim oblika *ullius* (u istom padežu)?

- a) *nikome*
- b) *nijednoga*
- c) *ništa*

	maks. 1
--	---------

14. Kako u pozitivu na latinskom jeziku glasi pridjev od kojeg dolazi riječ *pluralizam*?

- a) *bonus*
- b) *malus*
- c) *multus*

	maks. 1
--	---------

15. Antonim riječi *ante* glasi _____.

	maks. 1
--	---------

	maks. 15
--	-----------------

IV. CIVILIZACIJA

1. Gdje se nalazio poznati Zeusov kip, jedno od čuda antičkoga svijeta?

- a) u Halikarnasu
- b) u Olimpiji
- c) na Rodu

	maks. 1
--	---------

2. Apolonova sestra blizanka kod Rimljana se naziva:

- a) *Afrodit*a
- b) *Artemida*
- c) *Dijana*

	maks. 1
--	---------

3. Hram svih bogova u Rimu naziva se:

- a) Panteon
- b) Partenon
- c) Palatin

	maks. 1
--	---------

4. Za vrijeme kojih careva je sagrađen *Amphitheatrum Flavium*?

- a) Augusta i Tiberija
- b) Tiberija i Kaligule
- c) Vespazijana i Tita

	maks. 1
--	---------

5. Koja se građevina nije nalazila na Forumu u Rimu?

- a) amphitheatrum
- b) curia
- c) rostra

	maks. 1
--	---------

6. Koji je rimski kralj dao sagraditi *Circus Maximus*?

- a) Numa Pompilije
- b) Tarkvinije Prisko
- c) Servije Tulije

	maks. 1
--	---------

7. Koja je rimska građevina danas poznata pod imenom *Andeoska tvrđava*?

- a) Augustov mauzolej
- b) Hadrijanov mauzolej
- c) Panteon

	maks. 1
--	---------

8. Središnji dio rimske kuće bogatih građana (*domus*) i života u njoj naziva se:

- a) atrium
- b) tablinum
- c) peristylum

	maks. 1
--	---------

9. Kad je sagrađena Dioklecijanova palača?

- a) oko 100. god.
- b) oko 200. god.
- c) oko 300. god.

	maks. 1
--	---------

10. U rimskim termama topla kupelj nazivala se _____.

	maks. 1
--	---------

	maks. 10
--	-----------------

RJEŠENJA**I. PRIJEVOD**

Ante omnes autem	Prije svih pak/ No prije svih	1
in admiratione fuit	Na čuđenje/ vrijedan čuđenja je bio	1
Solis colossus Rhodi.	Kolos/ gorostas Sunca na Rodosu	1
Factitavit colossos et Italia.	I Italija je (na)činila kolose/ gorostase.	1
Videmus certe Apollinem stare	Vidimo doista da Apolon stoji	1
in templo Augusti	u Augustovom hramu	1
quingenta pedum a pollice,	pedeset stopa od palca,	1
in dubio est	u sumnji je/ sumnjivo je/ nejasno je	1
aere mirabilior an pulchritudine.	divniji mjedu/ po mjedi ili po ljepoti/ ljepotom	1
Fecit et Sp. Carvilius Iovem,	Načinio je i Spurije Karvilije Jupitera,	1
quem in Capitolio esse audivimus.	(za) kojeg smo čuli da je na Kapitoliju.	1
Scimus Phidiam Iovem Olympium...fecisse	Znamo da je Fidijs napravio Olimpijskog Jupitera/ Zeusa	1
ex ebore quidem et auro,	zaista/pak od bjelokosti i zlata,	1
quem nemo aemulatur,	s kojim se nitko/ nijedan ne natječe	1
et ex ebore aequae Minervam,	i od slonovače jednako Minervu/ Atenu	1
quam in Parthenone stantem narrant.	(za) koju pripovijedaju/kažu da stoji u Partenonu.	1
Praxitelem quoque...fecisse notum est	Poznato je i da je Praksitel načinio	1
ex aere pulcherrima opera	najljepša/ prekrasna/vrlo lijepa djela od mjedi	1
	ukupno prijevod teksta	18

II. RAZUMIJEVANJE TEKSTA

1. d	1
2. b	1
3. a	1
4. d	1
5. c	1
6. a	1
7. d	1
ukupno razumijevanje teksta	7

III GRAMATIKA

1. c	1
2. c	1
3. a	1
4. c	1
5. b	1
6. c	1
7. a	1
8. b	1
9. b	1
10. c	1
11. a	1
12. a	1
13. b	1
14. c	1
15. post	1
ukupno gramatika	15

IV. CIVILIZACIJA

1. b	1
2. c	1
3. a	1
4. c	1
5. a	1
6. b	1
7. b	1
8. a	1
9. c	1
10. caldarium	1
ukupno civilizacija	10

ukupno za cijeli test: 50 bodova